

מראי מקומות מפעל עמוד וחזרה

מראי מקומות - פסחים נט:

שלא ילין למטה על רצפת העזרה, וזהו דוקא כשבעלות השחר הוא עדיין על רצפת העזרה. ואם כן יש לפרש את הפסוק 'לא ילין' חוץ למזבח, ואם הלין עובר בלאו ונפסל בנותר. אבל אם מעלה האימורין על המזבח, אף אם לא הקטירין כלל, רק הניחם על המזבח על מנת להקטירם לאחר כמה ימים, אינו עובר בלאו ואינם נפסלין. ואם כן קשה, מנין למדו שמקטירין כל הלילה, שמתוך כל הקשו כיצד מקטירין ביו"ט, והוצרכו לדחוק שמדובר בערב פסח שחל בשבת וכו', הרי יתכן שבאמת אסור להקטיר, ומה שלא נפסל בלינה הוא מפני שהיה מונח על גבי המזבח.

וביאר, שדין זה האם לינה מועלת על גבי המזבח מחלוקת אמוראים הוא במסכת זבחים (יז). ודעת רבא וכך היא ההלכה שלינה מועלת אף על גבי המזבח, ולפי זה אכן מוכח שמקטירים כל הלילה, והסוגיא הולכת כפי שיטת ההלכה.

ה. הפסח ששחטו שלא לשמו וכו'

כתב הרמב"ם (פסוהמ"ק פט"ו הי"א), שפסח ששחטו במחשבת שינוי השם, בין ששינה שמו לשם זבח אחר, בין ששינהו לשם חולין, פסול, שנאמר ואמרתם זבח פסח הוא לה'. וביאר הכסף משנה, שהלימוד הוא מכך שנאמר 'לה' ומשמע שלשם חולין פסול.

וביאר בחידושי ר' שמואל (אות קע), שכוונת הכס"מ לפרש מדוע פסק הרמב"ם שפסח לשם חולין פסול, אף שלגבי חטאת לשם חולין הוא פסוק שכשרה, אלא שלא עלה לבעלים לשם חובה. וביאר ר' שמואל שהוא תלוי במה שיש לחקור בדין פסח לשם חולין פסול, האם זה מפני שדרשו מלה' שגם לשם חולין היא מחשבה הפוסלת לענין קרבן פסח, או שבאמת גם בפסח מחשבה לשם חולין אינה מחשבה הפוסלת, אלא שהחידוש הוא שבפסח צריך דוקא לשמה, ובשחטו סתם כשר, לפי סתמא לשמה הוא, וכל שחשב אפילו לשם חולין, כבר יצא מכלל סתמא, וחסר בלשמה.

והביא דברי הגרי"ז שלגבי שאר קדשים מחשבת שלא לשמה היא מחשבה הפוסלת, אבל לגבי קרבן פסח כתב ר' שמואל שיש לחקור בזה.

א. דסברי דיומיה הוא ואתו לאקטורי פירש רש"י, כשמקטירם כל הלילה, אברים שניתותרו מקרבנות שנשחטו ונזרק דמן קודם לתמיד וכו'. מבואר שקרבנות שנזרק דמן קודם זריקת דם התמיד, יכולים להקטירם לאחר הקטרת אימורי התמיד. ובטעם הדבר ביאר הרא"ם (ויקרא ו, ה), שכיון שנזרק הדם קודם התמיד של בין הערבים, א"כ ההקטרה היא רק גמר מלאכתו, ולכך מותר להקטירם גם לאחר התמיד. משא"כ כשנזרק דמן לאחר תמיד של בין הערבים, אזי אף שעדיין לא עבר על איסור השלמה, כיון שלא הקטירו האיברים לאחר הקטרת התמיד, מ"מ אין יכול לעשות כן, כיון שלא התחיל העבודה קודם התמיד, ואם גם יקטיר האימורים לאחר אימורי התמיד, יעבור על איסור השלמה.

וכעין זה כתב החזון איש (מנחות סי' ל"ג אות ט), שאם נזרק דמן קודם התמיד, הרי הם חשובים כראויים להקרבה קודם התמיד, והרי הם מושלמים על תמיד של שחר. אלא שדן האם בקרבן שנזרק דמו קודם התמיד יש מצוה לכתחילה להקטיר קודם הקטרת אברי התמיד.

ב. יכול יהו כהנים רשאיין בחזה ושוק קודם הקטרת אמורין וכו'

כתב השפת אמת, שאף שהפסוק מדבר באכילת חזה ושוק, מ"מ סברה הגמרא שיכולים להביא ראייה מכאן, שגם בחטאת אין הכהנים רשאים לאכול מהבשר כלל עד לאחר הקטרת האימורין.

ג. כתיב לא ילין חלב חגי עד בקר עד בקר הוא דלא ילין הא כל הלילה כולה ילין וכו'

הקשה רעק"א (מנחות מט), שלפי דברי התוס' שם שעליה השלם הוא רק לאחר הקטרת אמורי התמיד, א"כ מה הקשתה הגמרא כלל, הלא יש לומר שמה שכל הלילה ילין הוא רק אם עדיין לא הקטירו איברי התמיד, שבסוף הלילה יקטיר את שניהם גם את חלב החג וגם את התמיד, והניח בצע"ג.

ד. כתיב לא ילין חלב חגי עד בקר עד בקר הוא דלא ילין וכו'

הקשה המנחת חינוך (מצוה צ אות א), שלכאורה דין לינה הוא